

Mariborski živalski sejem v torek dne 10. maja. Prignanih je bilo 9 konj, 13 bikov, 119 volov, 254 krav in 15 telet; skupaj 450 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 3.75 do 4.25; poldebili voli Din 3 do 3.50; plemenski voli Din 2 do 3; biki za klanje Din 3 do 4; klavne krave debele Din 2.25 do 4; plemenske krave Din 2 do 2.25; krave za klobasarje Din 1.25 do 1.75; mlada živina Din 3.50 do 5; teleta Din 5 do 6; prodanih je bilo 190 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg Din 6 do 12; meso od bikov, krav in telic Din 4 do 6; telečje meso I. vrste Din 10 do 12; telečje meso II. vrste Din 6 do 8; svinjsko meso sveže Din 8 do 16.

Tiger pod pisalno mizo.

V Ganjam okrožju v angleški Indiji raztrgajo tigri in pantri letno najmanj 400 oseb. Domačini po teh džunglah so uverjeni, da živi duša raztrganega dalje v telesu tigra ali pantra. Zver ustreliti, pomeni v očeh Indijcev toliko, kakor zakriviti drugič smrt sorodnika ali znanca. Sorodniki onega Indijca, ki je postal žrtev zveri, sporočijo šele dolgo po nesreči krvavi slučaj. Nobeden od domačinov pa noče pokazati belemu človeku kraja, kjer se je odigrala žalostna igra, da bi ne šel in ustrelil živalskega krovloka.

Očividec, ki je preživel 10 let v indijskih džunglah kot predstojnik gozdarske uprave, je objavil pred kratkim tale doživljaj s kraljem džungle — tigrom.

»Dospel sem s tovarišem v Iskagundum, kjer je dvosobno uradno poslopje iz ilovice in pokrito s slamo. V teh neznošno vročih krajih je mogoče pregledovati uradne knjige le od zjutrajnega svita do poldne in na večer. Med opoldanskimi urami se poskrijejo celo domačini pred vročino.

Drugega dne proti večeru, ko sem se mudil v omenjenem kraju, je nastala nevihta, ki je onemogočila vsako delo

zunaj na prostem. Zgodaj je legla tema na zemljo, s tovarišem sva se potegnili vsak v svojo sobo, da bi pregledovala uradne zapiske ob svitu petrolejke. Moja pisalna miza je bila blizu vrat. Zato pljen v delo, sem naenkrat začutil v nosu oster vzduh. Ko pogledam proti vratom, mi je zastalo skoro srce od groze. Velikanski tiger je bil od mene oddaljen komaj za laket.

Vsaka sekunda je bila zame za celo življenje odločujočega pomena. Bilo mi je pri srcu kakor miški, katera ne more uteči mački. Z obupno naglico sem se pognal skozi odprta vrata, jih še zaklenil, nato sem se zgrudil od prestanege strahu. Tri metre proč v drugi sobi je delal mirno pri pisalni mizi moj tovariš. Toliko sem si le opomogel, da sem obvestil o groznem obisku prijatelja, ki je sklical služinčad in gozdarje.

Kaj je bilo storiti? Tudi najbolj drzen lovec na tigre bi se ne upal postaviti razjarjeni zveri v bran v ozki sobi. Zabarikadirali so okna ter vrata in nato odprli duri le toliko, da je lahko gozdar vsaj nekoliko polukal skozi odprtino v sobo, v kateri je še vedno brlela svetiljka. Šele po skrbnem ogledovanju je zapazil, da leži tiger mirno pod pisalno mizo in maha jezno z repom. Nato smo zaklenili vrata, izrezali v nje luknjo in skozi to je oddal gozdar strel v zver. Komaj se je razblinil pok, je odmevalo iz sobe nepopisno premetavanje mize, omar, stolov in sploh cele opreme. Petrolejka je padla na tla in ugasnila brez eksplozije.

Po kakih desetih minutah pa je postalo v sobi vse zopet tiho. Odprli smo previdno nekoliko vrata, a nismo videli ničesar, ker je bilo temno kakor v rogu. V očigled težko ranjenemu tigru vrata čisto odpreti, bi bila blaznost in gotova smrt. Sklenili smo, da bomo pogledali v sobo skozi luknjo, katero bomo napravili skozi strop. Načrt smo tudi izvedli. Skozi odprtino na stropu smo spustili v izbo gorečo leščebko in ob svitu smo videli, da leži v kotu tiger nepremično. Radi previdnosti je oddal

gozdar še en strel in šele nato so se upali nekateri možje v sobo.

Preiskali smo ubito zver, bila je tigra, in dognali, da je bila pred dnevi žeranjena od strele v trebuh, kjer je že bilo vse zgnojeno in bi bila vsaka druga žival že davno poginila. Omamljena od notranjih bolečin je poiskala tigra zatočišče pred nevihto. Njene bolečine so morale biti tako silovite, da se ni zbla niti luči, ampak si je le hotela poiskati prostor, kjer bi bila poginila na suhem.»

Selnica ob Dravi. Oživila je zopet narava. Toplo spomladansko solnce ograva sleherno bilko, ki mu vrača hvaležno s proti nebu se dvigajočo glavico. In z življenjem narave je oživelo in se prebudilo iz spanja tudi življenje naše »Čitalnice«. Napolnjuje se zopet društvena dvorana z mladino polno moči in nad. Prvi in glavni znak dela je, da zopet redno posluje knjižnica vsako nedeljo in praznik po pozni sv. maši. Nabavila si je precejšnje število novih knjig, ki so izšle v raznih zbirkah. Zato prav vljudno vabimo vse prijatelje dobre knjige, da segajo v obilnem številu po njih! Izobrazimo si srce in um! Da bo življenje »Čitalnice« res slično življenju narave spomladi, vsak dan lepše in bogatejše, naj bo tudi mladina »Čitalnice« vedno bolj in bolj plemenita! Na praznik sv. Rešnjega Telesa popoldne priredi »Čitalnica« našim dobrim mamicam »Materinski dan«. Na sporedu bodo deklamacije, slavnostni govor č. g. Fr. Kolenca, tajnika K. A. iz Maribora, in krasna igra s petjem v štirih dejanjih »Dve materi«. — Pridite vsi, da izkažemo hvaležnost svojim mamicam; posebno ste vabljene mamice, da vidite, kako vas ljubimo! Vstopnina 4, 2 in 1 Din.

»Slovenski Gospodar« stane:

celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrtno 9 Din.

Mož z 260 nevestami.

Višek glede separativnosti z ženitvami je dosegel ameriški zavarovalni agent Emanuel Tuma, ki je bil zadnje dni aretiran v okolici moravskega mesta Brno. Zaprti je pričel v 60 listih oglase, da išče nevesto. Izdal se je za inženerja in višjega uradnika. Na objavljene oglase je prejel 260 ženitvenih ponudb. Med ponudnicami so bile tudi poročene žene, ki so se že ukvarjale z načrti ločitve in ponovne možitve. Ko je obiskal Tuma zopet eno od svojih »nevest«, ga je zadela usoda. Nevesta mu je že bila posodila 10.000 čehoslovaških kron. Ker pa je že bil Tuma v okraju ome-

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvaških pradedov.

21

(Dalje.)

Nič boljša nego po drugod je bila posmrtna usoda na kugi pomrlih v spodnjih krajih. Grajska oblast in ljudje so se tolažili v mesecih grozne kužne košnje, da bodo že pozneje prenesli kosti nesrečnih žrtev v blagoslovljeno zemljo. Marsikaj se v nevarnosti ter stiski obljudi, na kar pozneje človek tako rad pozabi. Za kosti kužnih mrličev se ni nikdo zmenil. Veliko je bilo, če se je orač na njivi ognil groba s plugom, navadno pa so orali kar po stari navadi. Izorane kosti so zložili kje ob robu njive, da so strašile po dnevi in posebno še v nočeh. Ema je komaj pregovorila škofove oskrbnike, da so razpisali nagrade v denarju in vinu vsem onim, ki bodo po poljih zbrane človeške kosti lepo prepejli na pokopališča, kjer bodo blagoslovljene in pokopane v skupne grobove. Denar in vi-

no sta vlekla in le na ta način so prišli na kugi pomrli tudi do počitka v blagoslovljeni zemlji.

Mnogokje ob Sotli naletimo na skupino njiv, ki se imenujejo »grobšček« ali »groblje«. Na grobljah pravijo polju od vasi Dolnja Buča do gozdčička pred župno cerkvijo Sv. Petra na Bučah. Tukaj sta izkopala kosti okužencev z drugimi pomagači doljnobučka kmeta Kostajšek in stari Gnus. Gnus se je bil naluckal ob tej priliki grajskega vina. Vsled starosti in preobilne pijače ga je zadela pri pogrebnem opravilu kap, da je padel mrtev po mrljskih okostjih. Ljudje so zavpili prestrašeni na ves glas in odbežali v trdni veri, da je oplazila kuga starca. Ob robu njive je bila kravja vprega, s katero so odvažali kosti na Buče na pokopališče. Nikdo se ni več zmenil za mrtvega Gnusa, ne za od glada mukajoči kravi v jarmu. Živali sta odveleli zavrti voz v gozdčič, zadeli ob drevo in poginili od glada. Bolj ko sta mukali kravi od glada bolj je bilo celo okolico strah, da drvi v kraj kuga, na katero so bili ljudje jedva nekoliko pozabili in si opomogli od neizprosne morije. Šele po celih tednih za opisanim dogodkom,

Nove knjige.

Dr. Mihael Opeka: Očetov klic. Sedem govorov o katoliški akciji. Cena 10 Din, s poštnino 11. Din. Naš največji govornik se je s svojo znano temeljitostjo lotil tudi po sv. Očetu zapovedane katoliške akcije, ki je zdaj v sveti Cerkvi pač eno najbolj perečih vprašanj. Pojasnjuje nam to akcijo, kako jo naj vršimo z molitvijo, ne samo zase, ampak tudi za druge, z vzgledom, z besedo doma, v društvih, v tovarnah, z naročanjem dobrih listov, z dobrodelnostjo, s katero so tudi v naših časih veliki možje kakor dr. Karel Sonnenschein v Berlinu dosegli ogromne uspehe, z duhovnimi vajami — posebno lepo poglavje, ki jih sedanji sveti Oče tudi tako toplo priporoča. Stori nekaj v tem oziru lahko vsak, vsaj v svoji družini. »Kakršne bodo družine, taka bo družba človeška. Božje kraljestvo mora priti najprej v hiše in domove, potem bo zajelo tudi ulice in ceste« (str. 31). »Vse polno je poti za to setev. Če se ustaviš laži in daš pričevanje resnici,« pravi kardinal Faulhaber, »če se zavzameš za dostojnost v javnem življenju, če zavrneš hujskanje zoper škofa, če braniš pravice Cerkve v šoli, si apostol katoliškega gibanja« (str. 34). Torej vsi so poklicani na delo za katoliško akcijo; zato bo knjiga vsem potrebna.

Glas Slovenke iz Rusije.

Neka slovenska gospa je prejela iz Rusije od Slovenke, ki se je s svojim možem Rusom izselila na Rusko, naslednje slovensko pismo. Pismo je bilo pisano 7. februarja tega leta in se glasi:

»Draga naša botra! Prav iskreno Vas vsi štirje pozdravljamo in Vas prosimo, da bi nam oprostili, ko Vas s tem pismom spet nadlegujemo. Močno me žalosti, da sem Vam poslala že tri ali štiri pisma, pa žal nisem še dobila nobenega odgovora. Ne vem, ali prihajajo pisma v Vaše roke ali ne. Najbrže ne, kajti upam, da bi mi bili odgovorili vsaj malo, ko sem tako prosila odgovora.

Danes se spet zatekam k vaši milosti. Upam, da nas ne zavržete v takih težkočah in zadregah. Mi vsi trpimo la-

koto. Če se ne poboljša, se menda nikdar več ne vidimo, ker nas čaka smrt od lakote. Dosedaj smo se še kolikor toliko preživljali. Kadar imamo kruh, ga jemo; če ga pa ni, smo pa brez njega. Odslej naprej pa že ni več upanja, da bi še bilo mogoče dobiti kaj kruha, ker je silno drag. Mi pa nimamo denarja in ničesar, kar bi mogli prodati. Moja obleka, ki mi je še ostala, tukaj ni v modi. Zato je ne morem prodati. Zdaj vsak prodaja vse kar ima, pa ni pri kom kupovati. Vsak hoče jesti. Delavce tudi od dela odpravljajo in iz mesta, ker se jih je mnogo v mesta nabilo. Tudi moj mož je že dvakrat hodil v mesto dela iskat. Da bi se vsaj čez zimo preživel. Pa ni mogoče najti stanovanja, niti za njega samega. Povsod je vse napolnjeno. Če pa ne oznaniš, kje stanuješ, te ne vzamejo na delo.

Draginja raste že nekaj let. Jajca na primer stanejo 10 komadov od 5 do 7 rubljev; kravje maslo funt od 10 do 11 rubljev, mleko liter 2.20 do 2.50 rublja, pečen kruh 1 in pol kg do 2 kg stane 8 rubljev, pa ga težko najdeš na trgu, po pekarnah in prodajalnah prodajajo kruh samo za mestne delavce na karto. Moka je zelo draga in jo je težko dobiti. Sladkorja v naši prodajalni od meseca junija lanskega leta že ni bilo več itd. Sploh Vam ni mogoče vsega popisati. Daj Bog, da bi vsaj to pismo dobili in mi odgovorili. Mi vsi Vas ponižno prosimo, da bi nam poslali, ako je mogoče, po pošti vsaj črnega posušenega kruha. Pisala bi domov materi in očetu, pa si mislim, da bi težko prenesli take žalostne novice od vas. Zato tudi upam, da jim Vi ne razložite vsega natanko, da jim ne bi še moje težave prikrajšale življenja. Ne morem si misliti, kaj je vzrok, da ne dobivajo mojih pisem. Saj sem jim že večkrat pisala. Vam sem že davno hotela pisati in Vas prositi pomoči, pa si nisem upala. Zdaj sem se vendar odločila ter se zatekla k Vaši milosti in upam, da Vaša dobrotljiva roka tudi zdaj no odreče pomoči. Če bi Vam ne mogli v življenju povrniti, naj

pa Vam ljubi Bog poplača vse Vaše do-brote!

K temu življenju pa imamo zdaj še tudi hudo zimo, velik mraz, še hujsi pa so tod neznosti vetrovi, ki noč in dan neprenehoma pihajo. Šivanja letos ni nič, ker ni nič blaga. Pri nas na selu zdaj nihče ne misli na obleko, ampak samo na živež, najbolj pa na kruh. Sedem vrst daleč od naše vasi je bila posejana koruza. Tja je hodil moj mož po zimi iskat ostankov. Zdaj jih pa ni več, pa tudi preveč mrzlo je še in s snegom jih je zasulo.

Čeprav je letos lepo obrodilo zrnje, pa tudi krompir je bil zelo debel in mnogo ga je bilo, pa ga niso dali iz »arteli«. (Artela je zadruga.) Odpravili so vse nekam na postajo. Zdaj ljudje prevevajo pleve, da bi se vsaj do leta mogli preživeti. Pa zelo malo tega poslednjega zrna, ki so ga prej toliko kuram sipali, smo že davno prejeli. A ta moka je bila zelo črna in grenka kakor pelin, zaradi raznovrstnih trav in njihovega zrna. Zdaj pa sklenem svojo slabo pisavo ter Vas še enkrat prav lepo prosim, da ne zamerite slabi pisavi, posebno pa ne temu, da sem si upala Vas nadlegovati s takim pismom.

Prav ponižno Vas še enkrat prosimo, ako bi bilo mogoče poslati nam vsaj suhega kruha...« Slede še pozdravi in podpis.

Vprašanja in odgovori.

F. S. v V. Kako postanem lesni trgovec, ki bi dobavljal les direktno tvrdkam? — Tak nasvet je težko dati, ker morate to znati, kako se les prodaja. V tem času tudi velike tvrdke ne naročajo lesa. Za trgovanje izven države morate znati trgovske predpise, jezik itd. Kadar bodo ljudje uvideli, da je samo združništvo njihova rešitev, pa bodo svojemu združništvu posvetili vse sile, bodo tudi zadruga za prodajo lesa pomagale kmetu, da bo svoje blago direktno prodajal.

A. J. v B. Opuščena občinska cesta, ki jo je hotel nekdo brez potrebe uporabljati, je bila po

ko je priromala zadeva s starim Gnusom in kravami do ušes podsreškega oskrbnika, so opravili njegovi hlapci delo pogrebcev in zatrli med Bučani trepet pred — kugo!

X. POGLAVJE.

Iz dosedanjega poteka povesti smo lahko uvideli, kako tesno je združevala Slovence in Hrvate nevarnost. Skupno so se lotili zadnjega boja za staro pravdo. Kosila in morila je istočasno med obema bratom črna smrt — kuga. Najbolj pa so bili navezani na medsebojno pomoč v dobi turške nevarnosti. Malokdo v Evropi je toliko trpel od polumeseca kakor ravno Slovenci ter Hrvati. Ramo ob ramu so se borili proti neprestanim turškim navalom, jih odbijali, zaustavljali in so se tolikokrat skupno maščevali nad turško roparsko družaljo z vpadi v njeno ozemlje.

Za boljše umevanje naslednjega poglavja treba omeniti, da so zasedli l. 1354. Turki polotok Galipoli in so postali s to zasedbo odločujoče gorje za celo Evropo. Leta 1371. so premagali Srbe na Marici in jim je prinesla zmaga južno Srbijo do

Kosova. Bitka na Kosovem polju leta 1389. je napravila Turke za gospodarje severne Srbije. V drugi polovici 15. stoletja so si podjarmili vse še na videz samostojne srbske države z Bosno, Hercegovino in Črno goro vred. Sava in Donava sta postali severna meja mogočne turške države. Po osvojitvi južnih balkanskih držav so prodirali Turki z neugnano silo na Ogrsko, Hrvatsko in ropali, morili, požigali po slovenskih deželah in odvajali žensko in moško mladino v sužnost. Ako bi bili odrekli v časih splošnega turškega zmago-slavja še Hrvati in Slovenci, bi se bil moral podati sultanu Dunaj in za njim bi bili okusili Nemci, kak sosed da je verolomni Turčin.

Turki se niso držali navade, da bi bili napovedovali velike vojne, manjše napade ob meji pa so organizirali bosanski paše po svoji tolovajski volji in so pridivljali na plenitve povsem nepričakovano. Da bi bili naši slovenski in hrvatski predniki vsaj nekoliko varni vred turškimi presenečenji, so si uredili sami poročevalsko službo.

Skraja so opazovali ob hrvatsko-turški meji priprave ter gibanje turških čet posebnih ogledni-

njene izvoljenke, je obiskal od tamkaj še druge neveste po okoličih. V Godingu pri Brnu je zadel na nevesto, kateri je izvalil 2000 kron. Ko je pa tirjal od ženske še večjo vsoto, se je obrnila zakonaželjna po nasvetu sorodnikov na orožništvo, ki je Tumo prijelo baš v trenutku, ko si je pustil izplačati večjo denarno vsoto od druge neveste. Po aretaciji so našli v sleparjevem stanovanju seznam od njega osleparjenih ženskih žrtev, ki znaša čisto čedno število 200.

Bilanca svetovne vojne.

Na podlagi statističnih podatkov mednarodnega urada za delo so sestavili strokovnja-